

برگ‌هایی از دفتر زندگی من
(در زمینه دعوت دینی و فعالیت داوطلبانه)

دکتر احمد توتونچی
مترجم: عثمان ایزدپناه

سرشناسه *	: توتونچی، احمد، ۱۹۴۱ م. -
عنوان قراردادی	: دروس من حیاتی فارسی
عنوان و نام پدیدآور	: برگهایی از دفتر زندگی من (در زمینه دعوت دینی و فعالیت داوطلبانه) / مولف احمد توتونچی؛ مترجم عثمان ایزدپناه.
مشخصات نشر	: سندج: نشر تافگه، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۰۹-۶۶-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: توتونچی، احمد، ۱۹۴۱ م. -
موضوعه	: اسلام -- تبلیغات
موضوعه	: مسلمانان -- کشورهای غیراسلامی -- حقوق مدنی
شناسه رده	: ایزدپناه، عثمان، ۱۳۳۲ -، مترجم
رده بندی کتب	: BF
رده بندی دیویدی	: ۲۹۷/۰۴۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۲۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱

برگهایی از دفتر زندگی من
(در زمینه دعوت دینی و فعالیت داوطلبانه)

مؤلف: دکتر احمد توتونچی

مترجم: عثمان ایزدپناه

صفحه آرایی: صمد احمدی نیاز (۹۱۸۶۵۰۴۲۵۶)

ناشر: تافگه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۰۹-۶۶-۷

مرکز پخش: سندج- چهار راه شهدا- پاساژ عزتی- انتشارات تافگه

تلفن: ۰۸۷-۳۳۱۲۸۳۴۱

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
۱۳.....	ربانی بودن
۱۷.....	تعامل با مسلمانان
۱۹.....	اتحاد و اخلاف
۲۳.....	ارزیابی و ترسعه کار و اوکیانه
۲۷.....	فعالیت گروهی
۳۲.....	همکاری میان مسلمانان
۳۵.....	هنر گفت وگو
۳۷.....	انسان مسلمان و خانواده
۴۰.....	نمازگزار قبل از مسجد
۴۲.....	وسایل دعوت
۴۴.....	روش کار
۴۷.....	احترام به قوانین رسمی
۴۹.....	مناسبت‌ها در جوامع غیر اسلامی
۵۱.....	شفافیت
۵۳.....	از اندیشه تا عمل
۵۹.....	بررسی تجارب گذشته
۶۱.....	انتقال تجربه‌ها از نسلی به نسل دیگر

۶۳.....	ارتباط میان نسل گذشته و جوانان
۶۶.....	رهبری‌های در حال ظهور
۶۸.....	وظایف الگوها
۷۰.....	تعامل با مخالفان
۷۲.....	شور و مشورت
۷۳.....	مدیریتی
۷۶.....	سخنی با دانشجویان
۷۹.....	سخنی با استادان، کارکنان تعلیم و تربیت
۸۰.....	رهبری مرشدان
۸۳.....	آموزش و تربیت رهبران
۸۵.....	ایجاد احساس مسئولیت
۸۷.....	هنر تعامل با مردم
۸۹.....	مسلمانان و مسائل مادی
۹۱.....	کار دعوت و حمایت مالی
۹۳.....	موقوفات و کار دعوت
۹۴.....	مشکلات کار دعوت
۹۶.....	ابزارهای غیرسنتی
۹۸.....	اولویت‌های کار دعوت
۱۰۰.....	خاتمه

مقدمه

تجربه علمی و عملی دکتر احمد توتونچی الگویی موفق و درخور تأمل است. او جوانی عراقی بود که در اواخر دهه ۵۰ میلادی قرن بیستم از رتبه‌های برتر دبیرستان بود و همین او را راهی انگلستان نمود. از همان ابتدا کوشید که هم در دانشگاه و هم در میدان عمل منحصر به فرد باشد. او در انگلستان در رشته مهندسی فارغ‌التحصیل شد و چندین مؤسسه را بنیان نهاد؛ از جمله انجمن دانشجویان مسلمان در بریتانیا، ایرلند شمالی و به دنبال آن انجمن دانشجویان مسلمان در اروپا. او سپس در آمریکا دکتر گرفت و اتحادیه دانشجویان مسلمان آمریکا و کانادا را در آنجا تأسیس کرد. پس از آن که ریاست اتحادیه دانشجویان مسلمان را به عهده گرفت، در یک برهه‌ی زمانی سرنوشت‌ساز که بعدها به «جنبش حقوق مدنی و پایان دادن به تبعیض علیه سیاهپوستان» موسوم شد، با شخصیت‌های مطرح آن زمان در جامعه مسلمانان آمریکا مانند «الیه حن» و «مالکوم ایکس» ارتباط برقرار کرد و در دهه ۶۰ میلادی قرن بیستم، برند ارشاد و فعالسازی جامعه مسلمانان آمریکا را آغاز کرد.

به این ترتیب برنامه‌ها و پروژه‌های او در سراسر جهان گسترش پیدا کرد. او در زمینه‌های علمی مانند بخش تحقیقات نفتی در لیبی و عربستان سعودی، در زمینه دعوت‌گری با مشارکت در «انجمن جهانی جوانان مسلمان» و در عرصه کمک‌رسانی در قالب «هیئت جهانی خیریه اسلامی»

به فعالیت پرداخت... این برنامه‌ها به‌طور کلی‌تر در قالب تأسیس تعداد زیادی از مؤسسات در هر دو زمینه علمی و عملی نمایان شد و مشهورترین آن‌ها «بنیاد جهانی اندیشه اسلامی» بود که در سال ۱۹۸۱ با همکاری اسماعیل فاروقی، انور ابراهیم، عبدالحمید ابوسلیمان، هشام طالب و جمال برزنجی آن را تأسیس نمود.

تجربه دکترتوتونچی مرزهای زمانی و مکانی را درنوردید و با روندی بسیار شگفت‌انگیز و قابل توجه، صبغی جهانی پیدا کرد. شمه‌ای از این تجارب را این کتاب در اختیار خوانندگان قرار داده شده است. اگر چه سبک آسان و خردآنی کتاب باعث شده است خوانندگان و علاقه‌مندان بسیاری مخاطبان آن قرار گیرند؛ اما از آن جایی که این کتاب از نیم قرن تجارب عملی او برآمده است، به مباحثی پرداخته است که درد مشترک اکثریت قریب به اتفاق انسان‌های برونی است. بنابراین کار او بر اساس حدس و گمان یا صرفاً نظریه‌پردازی نیست؛ بلکه چکیده‌ی تجارب عملی ارزشمندی را در اختیار ما قرار می‌دهد که بر پایه جهان‌بینی و پابندی عملی شکل گرفته است. توسعه این تجارب همراه با گفتمانی مؤثر و روش‌هایی کاربردی، از رهگذر آزمون و خطا ربوبی کردن آن تاکنون نیز ادامه داشته است.

در این کتاب، دو مفهوم اساسی، سمت و سوی آن را تعیین می‌کنند: تجربه و دیدگاه. به عبارت دیگر این تجربه برخاسته از یک دیدگاه ملموس و عینی است؛ زیرا دیدگاه و نگرش است که مسیر تجربه را مشخص می‌کند؛ مشروط به این که شفاف و ملموس باشد. به همان سان نیز تجربه

دیدگاه‌ها را غنی و پربار می‌کند. در این جا تجربه و دیدگاه مانند پرتوی اخلاقی که رابطه فرد با خودش را روشن می‌کند، از یک حقیقت معنوی نشأت می‌گیرند. به عبارت دیگر می‌توان آن را همان پیوند و ارتباط روحی و معنوی با خدای متعال تلقی کرد. امری که کیان و شخصیت انسان را شکل می‌دهد و در عین حال از ارتباط او با دیگران، دیدگاه‌ها و رویکردهای گوناگون‌شان پرده برمی‌دارد.

در همین راستا، به تأکید مؤلف بر این مهم که نمی‌تواند در رابطه با ارزش‌ها در برج حاجی به تأمل و تدبر بپردازد - و در ابتدای کتاب نیز به آن اشاره کرد است - بی‌می‌بریم؛ چرا که فهم دقیق ارزش‌ها، نیازمند عملی کردن و عینی شدن به آن‌ها در ریز و درشت مسایل زندگی روزانه است.

درک و فهم هر ارزشی تنها از طریق بررسی دقیق زندگی مادی و معنوی مردم امکان‌پذیر است. این کار به منظور آشکار کردن جنبه‌های عینی و ملموس زندگی آن‌ها و تجلی ارزش‌ها در واقعیت موجود صورت می‌گیرد. این همان چیزی است که در فلسفه از آن به عنوان «عقل عملی» یاد می‌شود؛ یعنی بررسی موشکافانه ارزش‌ها و باورها از طریق تأثیری که در زندگی روزانه ما دارند.

از این رو فصل‌ها و بخش‌های این کتاب از ساختار روشمند و زیست آن پرده برمی‌دارد و نشان می‌دهد که این کتاب حاوی درس‌های بزرگی است برای کسانی که زندگی‌شان را صرف خدمت به دیگران می‌کنند. در این نوع زندگی، ارتباط صادقانه و شفاف با دیگران، بُعد دیگر ارتباط صلح‌آمیز

با خویشتن در همه ابعاد روحی، اخلاقی و الهی است. به همین علت نخستین بخشی که این کتاب در مورد ارتباط با دیگران به آن پرداخته است، ارتباط با کسانی است که با ما هم عقیده نیستند؛ اما به ما اجازه می‌دهند ارتباط روحی و ارزشی با آن‌ها را تجربه کنیم. بنابراین همه ما در ارتباط با کسانی که با آن‌ها اختلاف نظر داریم باید رابطه‌ای ریشه‌دار و عمیق داشته باشیم، تا اعتماد و اطمینان آن‌ها را به خود جلب کنیم؛ چرا که تنها در این صورت است که با وجود تمام اختلافات ممکن می‌توان ارتباطی انسانی و فره‌نگی استواری با آن‌ها برقرار کرد.

بر مبنای این زمینه شناختی و ارزشی، نقش تعیین‌کننده تربیت و برنامه مشخص می‌شود و باید به تکوین شخصیت فرد پردازیم و او را به ابزارهای شناختی دزم. چهار کنیم تا بتواند رابطه با خویشتن و دیگران را به روشنی مشخص کند. بویژه اساس تربیت و شکل‌گیری آن، در ارتباط با خود و دیگران نهفته است. برنامه نیز در جریان تربیت، پربار و ارزیابی می‌شود. این امر قبل از هر چیز در داخل خانواده باید صورت گیرد؛ چرا که در آغوش خانواده است که هر فردی برای اولین بار ارتباط با دیگری را تجربه می‌کند و رویارویی با انواع چالش‌های سخت، زندگی اجتماعی و باید‌ها و نبایدهای آن را یاد می‌گیرد. اولین ارزش‌هایی که آموخته می‌شوند و در وجود افراد نهادینه می‌گردند، بیش از هر چیز از طریق داشتن الگو و نمونه‌ای زنده و ملموس ظهور و بروز پیدا می‌کنند. این امر باعث می‌شود افراد در زندگی به آن ارزش‌ها پایبند بمانند. تربیت اساساً یک تلاش زنجیروار و در حال جریان است که تجربه‌های بشری را به

وسیله الگوها از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌کند و آن‌ها را پربارتر می‌سازد. این تربیت به وسیله‌ی کار سازمانی، جامعه، ارتباط با دیگری، در نظر گرفتن منافع عموم مردم، مدیریت و سازماندهی انجام می‌گیرد.

بنابراین هرگز نمی‌توان ارزش‌های اخلاقی را به دور از جامعه بشری مورد بحث و بررسی قرار داد. پیاده کردن این ارزش‌ها در میدان واقعیت، مستلزم نوعی تعامل و زندگی مشترک با دیگران است که گاهی اوقات از آن به «بشری در زمین» تعبیر می‌شود. کره زمین برای همه‌ی انسان‌ها مسخر شده است. اما این عین حال لازمه این تسخیر این است که انسان بار مسئولیت را به دوش بکشد که هم مسئولیت فردی و هم مسئولیت اجتماعی را شامل می‌شود؛ چرا که ادای این وظیفه نیازمند همکاری میان انسان‌ها است.

از این رو تأکید دکتر توتونچیان بر این معنا است که رکن اولیه در کار گروهی تأکید بر ساختار است؛ چرا که متمرکز شدن بر ساختار است که نحوه ارتباط با دیگران و فعالیت در کار گروهی را مشخص می‌کند و نشان می‌دهد که این نوع ارتباط باعث عمران و آبادی می‌شود. ارتباط ساختارمند از نظر منطقی و عملی، مجموعه‌ای از نتایج را از جمله تأکید بر نقاط مشترک، پذیرش تفاوت در پیش‌زمینه‌ها، آراء و نظرات، ویکردها و تلاش‌های خود و دیگری را در پی دارد؛ به گونه‌ای که این اصل عملی موجب درک درست و مثبتی از این اختلافات و بهره‌برداری عملی از آن‌ها می‌شود. بدین معنا که در سطوح بعدی باید با مشخص کردن قوانین کار گروهی، مهمترین پایه‌های کار سازمانی وضع شود. قوانینی که نه تنها با

پیش‌زمینه‌ها و رویکردهای متفاوت افراد تناقضی ندارد، بلکه زمینه را برای بهره‌برداری از این تفاوت‌ها و چندگونگی‌ها فراهم می‌کند و از این تفاوت‌ها به عنوان اصلی ضروری برای تقسیم کار و به ثمر رسیدن آن کمک می‌گیرد.

بنابراین کتاب «برگ‌هایی از دفتر زندگی من» در عین این که کتاب ارزش‌هاست، کتاب برنامه‌ریزی نیز محسوب می‌شود. این کتاب شامل درس‌هایی درباره اندیشیدن و سر و سامان دادن به زندگی است. از سوی دیگر این کتاب یک‌کیده تلاش مداومی است که در گذر زمان برای عینیت بخشیدن به اصول و مبادی زندگی صورت گرفته است تا ارزش‌ها در زندگی مصداق عینیت پیدا کنند و در قالب ایدئولوژی‌های آرمان‌گرایانه و دور از واقعیت باقی نماند، نه بتوانند نمونه ایمانی و عملی از یک زندگی شایسته باشند.

بروکسل ۲۶ نوامبر ۲۰۱۸

بدی ابنو